

Fase 2 - Internationalisering in een Post-Coronasamenleving voor (Brabantse) AIR's

Deelantwoord op deelvragen n.a.v. het [drietal Post-Corona essays](#)¹

Liza Voetman, april 2020

Deelvragen Fase 2	Antwoord Fase 1 (verleden)	Antwoord Fase 2 (heden + toekomst)	Hoe: handelingswijze t.a.v. waarde
<i>Mobiliteit + Aanraking</i> <i>Betekent het sluiten van grenzen een stagnatie van internationalisering(splannen)?</i>	Nee. Zichtbaar in Fase 1 is geworden dat internationalisering op verschillende niveaus speelt: een dekkende definitie benadert de algemene uitwisseling tussen culturen in een geglobaliseerde samenleving die zich weinig van grenzen aantrekt. Internationalisering speelt ook binnen een land of regio, translokaal en virtueel. Uitwisseling in de publieke sfeer creëert mogelijkheden in het licht van de actualiteit. Binnen een land speelt de vraag naar het bieden van een gezonde kunstecologie voor (internationale) kunstenaars een rol evenals de verhouding tussen lokale contexten en globale vraagstukken: onderzoek naar translokaliteit. Een meer duurzame benadering van internationalisering is nodig: nu en in de toekomst van kunst, ecologie en de wereld als zodanig.	Boven een proces tussen landen of culturen betekent internationalisering de verbinding van verschillende gedachtestromen op diverse niveaus. De artistieke taal is internationaal erkend, maar de worteling ervan is scheef als het gaat om 'winnaars' en 'verliezers'. De duurzaamheid van het model voor de winnaars is tevens niet toekomstbestendig. De tijd legt dit fundament open ter bevraging. In het actualiseren van het internationaliseringsbegrip tijdens de coronacrisis moet bovenal worden stilgestaan bij de ongelijkheid die in het begrip ligt verscholen, welke zich nu digitaal verplaatst en alles behalve mindert. In virtuele uitwisselingen met minder bevoorrechte landen elders treden evengoed ethische vraagstukken en handelingen op. Internationalisering betekent voor kunstenaars het nadenken hoe een rol te kunnen spelen in het stellen van vragen evenals hoe kennis van elkaar te kunnen nemen, en wat daarmee te kunnen of moeten.	1 Rechtvaardigheid moet serieus worden genomen, bijvoorbeeld door manieren te onderzoeken opdat heel veel mensen mee kunnen doen, of dat met hetzelfde geld meer mogelijk kan worden gemaakt; omdat mensen minder hoeven te reizen. Geld kan ook worden geïnvesteerd in lokale kracht, in plaats van een vliegticket van Indonesië te betalen investeren in lokale betere computersets 2 Internationale uitwisseling online is een goede mogelijkheid in aanvulling op de fysieke

¹ Over internationalisering tijdens de coronacrisis en met oog op een Post-Coronasamenleving, geschreven na een negental diepte interviews gevoerd in de periode januari t/m maart 2021 en op chronologische volgorde met Jeanne van Heeswijk (18-01), Jack Segbars (21-1), Erik Hagoort (29-1), Pascal Gielen (09-02), Cecilia Bengtsson (05-02), Merlijn Twaalfhoven (12-02), Hicham Khalidi (24-02), reinaart vanhoe (26-02) en Suzanne van der Beek (01-03).

		<p>Zo kunnen we een waarde spelen in relaties met landen waar het klimaat lastiger is, en moeten we ons de vraag stellen voor wie internationalisering is, over wie het gaat en wat dit voor houding vraagt. Nu het model van reizen, het komen en gaan, onder druk staat, houdt internationalisering geen stand meer wanneer verbinding passief is, goed voor de eigen allure maar fundamenteel niet duurzaam, en onder het mom van ‘uitwisseling’ op een voetstuk wordt geplaatst.</p>	<p>grond van de AIR, maar de organisatie hiervan vraagt toewijding: opdat het ook écht gebeurt</p>
<p>Internationalisering en COVID-19</p> <p><i>Wat vertelt de actualiteit ons over de waardenanalyse van het internationaliseringsbegrip?</i></p>	<p>Nvt.</p>	<p>Er <i>moet</i> minder gereisd worden en de hybride situatie van dit jaar vraagt een kritische houding ten aanzien van onze acties aan te meten: veel zaken kunnen goed online. Waar internationalisering zoals aangetoond niet gelijkwaardig of solidair is in haar basis, is het belangrijk bewust ‘hokjes’ te koppelen en in het onderzoeken van alternatieve vormen van verbinding dit vanuit gelijkwaardigheid volledig te onderzoeken (zie bovengenoemde actie in kolom 4). De tijd vraagt een kritische houding ten aanzien van reizen, maar ook van gelijkwaardigheid, vrijheid en van kunstproductie <i>an sich</i>: de focus moet (weer) van vraag naar aanbodgericht werken en leven worden verlegd in de kunst, waar spelers als AIR’s een rol in spelen.</p> <p>Juist vanuit het bevragen van de eigen identiteit, waartoe de AIR zelf is en ruimte vrij houdt, en de intrinsieke waarde van het kunstenaarschap aldus voorop te stellen, kan vanaf deze ‘grond’ geluid af worden gegeven.</p> <p>Zodanig is het belangrijk het ‘Contemporary Art’ als systeem te herdenken: internationalisering leert de idee ‘goede kunst’ direct te ondermijnen en de Westerse perceptie</p>	<p>1 Residenties kunnen het lab aspect (naar binnen) handhaven maar anderzijds ook buiten dit oude model in ontmoetingen nieuwe verhalen centraliseren en laten ontstaan.</p> <p>De AIR kent een belangrijke schakel in de wereld voor het centraliseren van vraagstukken die verdiept en verrijkt moeten worden, wat de vraag aan de organisatie stelt: Bied je een atelier voor concentratie, of bied je culturele ontmoeting aan?</p> <p>2 Ook de rol van publiek wordt hiermee in een ander daglicht geplaatst: wanneer de AIR meer open fungeert in een lokale context</p>

		<p>niet langer op een voetstuk te plaatsen, maar daarvoor is het besef nodig dat dit óf het openen van de eigen organisatie betekent (mentale mobiliteit) óf duidelijk en eerlijk te communiceren over het frame vanuit waar je programmeert (Westers): opdat hiertoe verhouden kan worden en kritisch gesprek kan plaatsvinden.</p> <p>Zo kunnen nieuwe posities worden onderzocht in het kunstveld dat hardnekkig vasthoudt aan individuele autonomie. De tijd maakt een pleidooi voor nieuwe verbindingen met andere talen, lagen en mensen. De vraag is: ten opzichte van wie en wat spreken we eigenlijk?</p>	<p>3 Anders reizen en daar middelen voor organiseren in beleidsvoering rondom internationalisering is belangrijk</p> <p>4 De reis-weg als onderdeel van de AIR zien een mogelijkheid. Naast ecologisch schept dit een sociale openheid voor de omgeving en benadert het vertraging als onderdeel van de AIR inherent aan de reis zelf</p> <p>5 Het geld van een reis in een vluchtelingenorganisatie steken</p>
<p><i>Aanraking + Artistiek productieklimaat</i></p> <p><i>(Hoe) verandert het internationaliseringsbegrip nu en met oog op de toekomst voor AIR's in de samenleving?</i></p>	<p>Nvt.</p>	<p>Het begrip verandert dit jaar vanuit de eerder genoemde vraagstukken die zowel in als buiten de kunst spelen. Bijzonder is er dit jaar veel aandacht voor het translokale, waar in een lokale context op een fysieke grond tot globale vraagstukken kan worden verhouden en globaal een focus op lokaal waar te nemen is. Dit kan de noodzaak tot reizen naar elders inhoudelijk funderen, wanneer verbindingen tussen Hier en Daar inhoudelijk en lokaal worden gefundeerd. Tevens ligt in het translokale een openheid besloten binnen een lokale context, waar samenwerking binnen en buiten AIR's overwegend beter kan (wederom zowel in als buiten de kunst). Juist in internationalisering is het lokale dragen van de plek van belang, waar de tijd leert dat het denken in losse schakels niet</p>	<p>1 Internationale uitwisseling biedt een rijke vorm van verhalen en informatie. Echt contact in een lokale context is daarvoor nodig; met een focus op de identiteit van een plek</p> <p>2 Internationalisering 'testen' als onderzoek door niet in een definitie antwoord te willen geven, maar vanuit de initiatiefnemers van de AIR's te onderzoeken, betekent bijvoorbeeld het</p>

		<p>toekomstbestendig is en voorbij de <i>rat race</i> in de kunsten de intrinsieke waarde van kunst (maken) voorop moet staan: daar waar AIR's in meer informele (organisatie)structuren onderzoek naar kunnen doen.</p>	<p>eigen ecosysteem te voeden door niet doorlopend te programmeren van <i>next</i> naar <i>next</i> en PR in te zetten voor kennisneming van de resident, maar deze onderdelen meer als bouwstenen te zien van het eigen bestaan: zo blijft de energie ook in de AIR zelf behouden en wordt dit versterkt</p> <p>3 Met de kunstenaar werken in plaats van service verlenen; internationalisering is in eerste instantie meer een vraag aan de plek zelf om mogelijkheden te verkennen mét residenten</p>
<p>Internationalisering</p> <p><i>Wat betekent internationaal handelen eigenlijk?</i></p> <p><i>(En waarop steunt het individuele en collectieve handelen van AIR's in Brabant?)²</i></p>	Nvt.	<p>Internationalisering betekene een confrontatie die noodzakelijk wordt geacht om je te kunnen verhouden tot lokale verzetsvormen en globale conflicten. Dit om het 'hier', zo ook het hier in de kunsten, te kunnen interveniëren. In internationaal handelen is het noodzakelijk een ander niet te <i>framen</i>: subtiele communicatiebewegingen en bewustwording is daarvoor een basishouding, waar een interculturele organisatie tevens waardevol is om het eigen handelen open te blijven breken. Al met al betekent internationaal handelen de context waarin je je als plek begeeft kritisch te heroverwegen gerelateerd aan dat wat speelt en gebeurt in de wereld: wat het begrip, als</p>	<p>1 Buiten het oude, economische model van artistieke autonomie, betekent een meer hedendaagse opvatting het 'testen' in verbindingen en in de eigen organisatie, door de vraag te stellen wat je nodig hebt om te kunnen produceren, leven?</p> <p>2 Binnen de informaliteiten van de plek die diep kunnen</p>

² Dit specifieke deel van de vraag wordt beantwoord met Brabantse AIR's, niet met het werkveld

		<p>koppelingen aan andere begrippen, meer werkbaar maakt. Vraagstukken die net als internationalisering ‘zijn’, of we willen of niet – uitsluiting, exclusie, klimaatcrisis – ondermijnen of onderdrukken autonomie niet. Integendeel.</p>	<p>reflecteren i.p.v. in de <i>blockbuster</i> speed mee produceren, kan internationalisering worden gezien als de herijking van kennis in gesprek en uitwisseling zoals inherent verbonden aan de bewegingen van de tijd; een noodzakelijke actualisering van een bredere kunstcanon om de hardnekkige idee van autonomie in het westen te verruimen</p> <p>3 De vraag naar de waarde van productie <i>an sich</i> intrinsiek te stellen als tegenhanger aan de ‘rat race’ in het meer institutionele kunstcircuit: hier valt een positie in aan te nemen waarin het lokale Platform een belangrijk fundament kan spelen in het stellen van de vraag naar de eigen positie; juist nu de druk tegen de initiatieven toeneemt en het politieke mobiliseren van belang is om tegengas te kunnen geven</p> <p>4 Kijken naar Casco, Utrecht: zij thematiseren het werken zelf. Wat is eigenlijk het runnen van</p>
--	--	--	--

			een plek? Door deze vraag te stellen, wordt dit een vraag voor het initiatief, meer dan produceren en leveren van diensten
<p>Internationalisering</p> <p><i>Gaat het tonen van internationale kunstenaars wel over internationalisering?</i></p>	<p>Dit is maar één perspectief: in een bredere opvatting kent internationalisering vele facetten die vooral met het onderzoek naar de definitie van haar implicaties betekent. ‘Tonen’ binnen een AIR of museum (o.a.) is in dat wat internationalisering zou ‘moeten zijn’ – uitwisseling, kennisdeling, red. – passief en niet inclusief: een interculturele dialoog tussen ‘Hier’ en ‘Daar’ vraagt een wederkerige relatie, wat met mentale mobiliteit van een organisatie te maken heeft. Interculturele dialoog hangt samen met discomfort en confrontatie: het werpt juist de vraag op Het Zelf terug, als een spiegel. Daarvoor zijn overgave, tijd en commitment als lange adem nodig. Internationale kunstenaars naar Nederland laten komen voor een residentie blijft waardevol voor de benoemde waarden als kennisverrijking, maar niet passief worden ingezet en ingevlogen: internationalisering legt de vragen onderliggend aan het tonen- van bloot: als een structureel proces.</p>	Nvt.	Nvt.
<p>Internationalisering & Brabantse AIR’s</p> <p><i>Wat is het doel achter het internationaal opereren als platform?</i></p>	<p>Brabantse AIR’s benoemen voor het publieke intrede van COVID-19 in Nederland internationaal opereren als het belang naar samenwerkingen met ‘elders’ voor culturele uitwisseling, zoals boven beschreven. Het kader vanuit Kunstloc en BrabantStad is gedegen in ogenschouw genomen, waar tijdens COVID-19 het heroverwegen van de planning de digitale realiteit als mogelijkheid uitbreidt. Het doel van internationaal opereren voor uitwisseling en samenwerking wordt gezocht met partners die al wel of niet bestaan, in ieder geval vanuit een gedeelde (artistieke) affiniteit met de benoemde plek elders of kunstenaar. Voorbeelden hiervan zijn het gedeelde verleden, kennisuitwisseling</p>	Nvt.	

	<p>over ambacht en verhouding tot en met de actualiteit. Bijkomend doel van de ingediende plannen is het netwerk dat hierdoor zou gaan kunnen ontstaan, niet tussen de AIR's als zodanig (dit wordt niet expliciet benoemd), maar met partners in de regio of in het land. Internationalisering begint bij het denken vanuit Brabant en het koppelen aan partners, veelal vanuit een doel naar artistieke uitwisseling vanuit inhoudelijk fundament. Binnen de eigen structuur van de individuele AIR's zijn de plannen ingebed, maar vraagstukken omtrent mentale mobiliteit en discomfort komen vanuit een kritisch perspectief naar boven: de vraag wat de AIR als plek eigenlijk is of nog niet is, wordt weinig gesteld; de noodzakelijkheid tot internationalisering vraagt om verdieping. Internationalisering lijkt het onderzoek naar het Eigen Zijn inherent te centraliseren, niet slechts het invullen van een programmaonderdeel. Waartoe en waarom de AIR een belangrijke rol speelt in dit vraagstuk anders dan grote instituten of spelers, verdient aanscherping.</p>		
<p><i>Mobiliteit, Aanraking en Artistiek productieklimaat</i></p> <p><i>Wat zijn de intenties om met het internationaliseringsbegrip duurzaam om te kunnen gaan?</i></p>	<p>De waarde van internationalisering kan zowel economisch als symbolisch worden onderzocht en ingestoken, waar dit onderzoek inzet op de symbolisch-intrinsieke waarde en noodzaak van het begrip; iets dat kan resulteren in economische waarden (als bijkomstigheid, niet als doel). Internationalisering 'is' als een realiteit en is noodzakelijk voor inclusiviteit en discussie over artistieke vrijheid en vrijheid als zodanig: vraagstukken die inherent verbonden zijn aan kunnen reizen, het ethische vraagstuk Waarom (nog) te reizen en welke positie hierin aan te nemen als plek: voor wie ben je? Duurzaam met het begrip omgaan betekent het begrip te lezen als proces dat vragen blootlegt, zoals klimaatongelijkheid, autonomie en translokaliteit. Zonder het begrip zo te lezen, verwordt het tot een dogma: een beleidskader zoals velen anderen, wat het gesprek snel dood slaat.</p>	<p>Het is noodzakelijk duurzamer met het begrip om te gaan dan decennia lang ingericht en gedaan. Dit betekent veranderingen in het handelen aangaande reizen (zie vierde kolom voor acties), kunstproductie (idem), wederkerige samenwerking (idem) en de verbinding aan discoursen buiten de kunst in de lokale omgeving, zoals politieke of klimaatorganisaties en ziekenhuizen. Samenwerken is een remedie om een ander geluid te geven: niet binnen conventionele stromingen maar vanuit de onzekerheid van het heden en de toekomst, om juist in het onzekere ruimte te zien. Dit kan noodzakelijk worden geduid, nu musea o.a. plat liggen en de toekomst zelf in de kunst onzeker is: de intrinsieke productievraag betekent iets anders dan de ladder naar een hogere treden. Duurzame samenwerkingen in lokale contexten</p>	<p>1 Duurzaamheid in tijd: een langere periode van ergens ingebed zijn of worden om je te tot een nieuwe context te kunnen verhouden is essentieel om duurzame en langdurige relaties op te kunnen bouwen in uitwisseling van kennis over 'Hoe globale conflicten zich lokaal-specifiek voordoen'. Om kennis te nemen van verschillende strategieën is het samenwerken (internationaal) over een langere periode belangrijk</p>

	<p>De AIR kan hier een actieve positie in aanmeten, door het begrip op verschillende niveaus in te bedden als onderzoek: de duur van een residentie, de verbinding in een netwerk en minder laten reizen, de interculturaliteit in de lokale context en haar eigen organisatie zelf, etc. etc. Hier krijgt het begrip een meer zachte en minder harde connotatie, niet in het licht van concurrentie maar in het licht van vriendschap.</p>	<p>onderzoeken vanuit de eigen, artistieke identiteit betekent niet in concurrentie met andere artistieke identiteiten te treden, maar te handelen vanuit de <i>common ground</i> van de AIR. Dit is belangrijk om het individualistische denken vanuit de negentiende -eeuwse artistieke modelering onder informele spelers als AIR's te verruimen.</p> <p>Deze 'samenwerking' of houding dient niet voor uitstraling of PR op te worden gezet, maar vanuit wederkerigheid. De AIR is een plek voor samenleven of alternatieve vormen van 'kunstproductie': de verbinding aan andere AIR's, maar ook academies, musea of een commerciële galerie en partners buiten de kunsten (zoals het lokale café of de boer), kan beter.</p>	<p>2 Het wederkerigheidsprincipe bespreken door je eigen plek in dialoog met elders te denken: mogelijk zelfs een deel elders te bestaan [Maastricht – Rusland]</p> <p>3 Internationalisering als spiraalvormig proces tussen lokale of regionale spelers te denken; zoals tussen academies, AIR's en musea, presentatie instelling, etc. Op deze manier krijgt het begrip diepere inbedding en coherentie binnen de diversiteit aan noodzakelijke spelers Mogelijk kunnen de cirkels waarin reizen in de kunst vaak bestaat, binnen contacten en netwerk die de eigen identiteit kunnen bevestigen vanuit de menselijke drang naar zekerheid, dan worden verbreed</p> <p>4 Internationalisering wordt interessant wanneer serieuze kritiek op elkaar(s) (werk) geleverd kan worden, wanneer het in andere worden niet de artistieke identiteit van een plek bevestigt</p>
--	---	--	--

<p>Internationalisering & Brabantse AIR's</p> <p><i>Wat betekent 'internationaal betekenis' hebben voor AIR's in Brabant?</i></p>	<p>Zie hierboven de analyse zoals opgesteld n.a.v. de Proeftuin aanvragen door AIR's. Aanvullend moet worden gezegd dat vanuit beleid internationalisering bij kan dragen aan het op de kaart zetten van Brabant, wat aangetoond iets is dat een bijeffect is van de intrinsieke waarden in het begrip gelegen; zonder deze waarde wordt internationalisering een paradigma dat goed staat op de parameters maar in werkelijkheid weinig betekenis kent.</p>	<p>[Wordt met AIR's beantwoord].</p>	
<p>Internationalisering & Brabantse AIR's</p> <p><i>Hoe draagt internationalisering bij aan zichtbaarheid en bestaansrecht van AIR's in Brabant?</i></p>	<p>AIR's zijn plekken die ook buiten de eigen inbedding in een context het eigen bestaan individueel en collectief kunnen onderzoeken door de infrastructuur van de tijd, zowel in als buiten de kunsten, helder te beschouwen: een AIR kent ruimte voor onderzoek en het openbreken hoe iets 'is', waar internationale kunstenaars naar de AIR halen vanuit inhoudelijkheid in dit onderzoek een belangrijke rol dragen. Naast deze internationale gasten en de vraagstukken die dit ecologisch en moreel gezien met zich meebrengt, is de centralisatie van de eigen context – die internationaal is, kijk maar naar buiten – tevens belangrijk in het bestaansrecht van de AIR aangaande internationalisering: de AIR is geen losse huls in dit verhaal.</p>	<p>In Brabant heerst een andere infrastructuur dan in de Randstad. De interactie met bijvoorbeeld onderwijssystemen en culturele spelers wordt als sterk geduid. De regionale, korte lijnen kunnen worden versterkt voor samenwerking, anders dan in de Randstad. Binnen de kwaliteiten van Brabant, zowel inhoudelijk (denk aan actuele vraagstukken als landbouw en textiel) als geografisch (vijftal grote steden op korte afstand, niet één centrum), kunnen internationale relaties vanuit affiniteit worden geworteld: het leren van iets dat lokaal van betekenis is in het leren van anderen kent grote waarde in de internationale profilering van Brabant, waar de komst van een internationale gast naar een AIR in Brabant gefundeerd wordt en reizen legitimeert: ook hier kunnen ecologisch samen keuzes in worden gemaakt in verbinding.</p>	<p>1 De geldbron van internationalisering bestuderen en daar zelf voortouw in nemen: wat hebben we nodig, wat is óns geluid naar de toekomst: regie nemen. Bedenk samen wat nodig is om duurzaam internationaal te handelen en wat hiervoor nodig is vanuit subsidiegevers: hier kunnen AIR's voorwaarden voor vaststellen</p> <p>2 Het reissysteem moet o.a. worden herdacht en niet alleen ondersteund door beleid, maar ook door AIR's zelf: de reistijd etc. kunnen anders worden gedefinieerd binnen de intrinsieke waarde waar de AIR voor staat. Goed zou zijn om met beleid over de ecologische toekomst van de AIR o.a. in</p>

			<p>internationalisering te spreken</p> <p>3 Wederkerigheid herdenken: vanuit de idee o.a. een deel van de eigen organisatie elders te programmeren: het eigen 'zijn' elders te duiden</p> <p>Internationalisering als doorlopend traject te zien: in plaats van een proces voor losse spelers. In lokale spiraalvormen kan een proces grond krijgen, waarin ervaringen worden meegenomen naar elders (andere plekken, als coherentie). Een spiraalvorming model vraagt plannen en stappen bij elkaar te brengen en verbinden als lange adem traject, waar de Proeftuin nu een beginpunt voor kan zijn. Dit moet niet stil komen te liggen</p> <p>4 In een lokale context als Brabant mogelijkheden realiseren voor kunstenaars van elders in plaats van andersom (Ned → buitenland). Hier ligt de focus van de Proeftuin vanuit beleid al op, waar veel fondsen slechts nationale kunstenaars naar het buitenland ondersteunen</p>
--	--	--	--

